

Problemàtica viva

Secretariat Diocesà de Pastoral Familiar
Arquebisbat de Barcelona

Núm. 147
Novembre 2020

La mort i l'esperança cristiana

La situació actual

De la nit al dia la Covid-19 ens ha situat davant d'una realitat inesperada i ha deixat la nostra sensibilitat a flor de pell. Quantes morts! I quantes morts en solitud i sense comiat!

La mort

La mort se'ns imposa. I això provoca una situació d'angoixa de la qual, l'home per si sol, no pot escapar-se. *Tots els intents de la tècnica moderna, per molt útils que siguin, no són capaços de calmar aquesta angúnia de l'home.* (LG 18). Com li deia un nen de 6 anys al seu avi: *Avi, per què vivim si hem de morir?* La resposta des de la fe és simple: la realitat inexorable de la mort ens recorda que la vida no és nostra. La vida és un do de Déu perquè el coneguem a Ell i en Ell visquem amb plenitud els nostres lligams d'estimació. Aquesta resposta ens fa viure de cara a Déu i en comunicació amb els essers estimats encara que ja hagin mort. Alguns sants, com Santa Teresa de Lisieux, abans de morir, consolaven als seus estimats amb el seu desig de continuar fent el bé des del cel.

El dol

Tot i aquesta esperança, la mort d'un fill, de la parella, d'un pare, d'un avi, d'un amic íntim... provoca una fiblada de sofriment profund que, de fet, no desapareix mai. És una aflicció que trenca la persona i provoca sovint un plor difícil de contenir. És, en definitiva, el dol. Jesús mateix es va commoure i es va posar a plorar en la mort d'un amic (Jn 11, 33-35).

Totes les cultures tenen rituals col·lectius per ajudar a pal·liar el dol d'una persona afligida per la mort d'un ésser estimat. L'Església acull amb estimació aquest dolor des de l'evangeli de la vida que està en el centre del missatge de Jesús i l'anuncia als homes de totes les èpoques i cultures (EV 1). És en els moments posteriors al sepeli quan resulta més necessari i eficaç acompanyar el dol de les persones estimades. Però, en general el dol pot durar bastant de temps i per acompanyar aquest procés cal adaptar-se a les necessitats de cada una de les etapes. Tot el procés està omplert per preguntes sobre les causes de la mort, sobre el que es podria haver fet, sobre el que viu la persona en el moment previ a la mort. El dol sol passar per alguna d'aquestes fases: negació en els primers moments, ràbia contra possibles responsables –entre ells, Déu mateix!–, depressió... El Papa Francesc ens diu *“amb un camí pacient i d'oració, torna la pau. En algun moment del dol cal ajudar a descobrir que els que hem perdut un ésser estimat tenim encara una missió que complir i que no ens fa bé voler perllongar el sofriment com si fos un homenatge. La persona estimada no necessita el nostre sofriment ni li resulta afalagador que arruïnem les nostres vides. Certament, hem perdut la seva presència física, però si la mort és potent, «l'amor és fort com la mort» (Ct 8,6). L'amor té una intuïció que li permet escoltar sense sons i veure en l'invisible. Això no és imaginar el ser estimat tal com era, sinó poder acceptar-lo transformat, com és ara. Quan Maria va voler abraçar Jesús ressuscitat, ell li va demanar que no el toqués (Jn 20, 17) per portar-la a un encontre diferent”.* (AL 255)

L'esperança cristiana

No podem deixar d'oferir la llum de la fe per acompanyar les famílies que pateixen en aquests moments. Ens consola saber per la fe que Crist mai no ens abandonarà i participarem de la seva resurrecció.

a) *La companyia en silenci*

Abraçám i no diguis res, que ho espatllaràs!, va ser l'expressió d'una vídua recent quan un sacerdot amic la va anar a veure al tanatori. D'entrada, doncs, cal començar per fer companyia en silenci disposats a escoltar més que no pas a parlar. Tanmateix els cristians tenim una resposta que pot orientar el nostre dol i omplir el nostre sofriment d'esperança. No per tenir esperança, però, el dolor és menys intens. Li pot donar, tanmateix, un sentit: la mort no té l'última paraula, és un trànsit a un nou estat i a una nova vida definitiva amb Déu.

b) *La revelació*

La revelació bíblica en el Nou Testament ens ofereix nombroses cites sobre la continuïtat de la vida després de la mort. Jesús li diu a la germana de Llätzer: *Els qui creuen en mi, encara que morin, viuran, i tots els qui viuen i creuen en mi, no moriran mai més* (Jn 11,25). En el primer escrit del NT es diu: *Germans, volem que sapiguen què serà dels qui han mort, perquè no us entristiu com fan els altres, els qui no tenen esperança. Tal com creiem que Jesús morí i ressuscità, també creiem que Déu s'endurà amb Jesús els qui han mort en ell.* (1 Tes 4,13-14)

c) *La Patrística*

L'amor dels primers cristians va ser de seguida, com el de Jesucrist, un amor provat per la persecució i el martiri. Del dia del seu traspàs en deien "natalici". Un dels primers màrtirs, Sant Ignasi d'Antioquia, detingut a Síria i conduit a Roma, escriu algunes vibrants cartes durant el seu viatge, en les quals expressa el seu desig profund d'assolir Déu i parla del dia del seu martiri com del dia del seu infantament: *M'és bo de morir cap al Crist Jesús, més que no pas regnar sobre els confins de la terra. Cerco aquell qui morí per nosaltres, vull aquell qui per nosaltres va ressuscitar. Se m'acosta l'infantament. No m'impedi de començar a viure. Deixeu-me abastar la llum pura! Un cop allí, seré home.* (Rom 5,1)

d) *El magisteri*

I el magisteri de l'Església és igualment clar: *mentre tota imaginació fracassa davant de la mort, l'Església (...) afirma que l'home ha estat creat per Déu en vista a un destí feliç situat més enllà de les fronteres de la misèria d'aquest món. La fe cristiana ensenya que la mort corporal (...) serà vençuda quan el Salvador omnipotent i misericordiós, restituirà l'home en l'estat de salvació, perduda pel pecat. (...) La fe ens dona la possibilitat d'estar en Crist, en comunió amb els nostres estimats germans arrabassats per la mort.* (LG 18)

Conclusió

La llavor d'eternitat que portem a dins, irreductible a la sola matèria, es rebel·la contra la mort, un fet segur que ens esdevindrà a tots i que provoca un dolor agut. Cal, com a cristians, acompanyar les persones endolades en tot moment i manifestar-los la nostra solidaritat. Però cal també que mentre som vius, tot sabent el camí ineluctable de la mort, siguem conscients que aquesta no té l'última paraula. Per això no hem d'evitar parlar-ne, l'hem de tenir present i ens hi hem de preparar amb confiança. *«Si acceptem la mort podem preparar-nos per ella. El camí és créixer en l'amor. Com millor visquem en aquesta vida, més felicitat podem compartir amb els essers estimats en el cel. Com més aconseguim madurar i créixer més coses boniques podem portar-los al banquet celestial».* (AL 258)

Qüestions

- Cóm he viscut la mort d'alguna persona estimada?
- Cóm puc acompanyar algú que ha perdut alguna persona estimada?
- Prego per tal que Déu em concedeixi les forces necessàries per a afrontar tot el que la vida em pugui portar o més aviat prego per tal que "tot em vagi bé"?

Bibliografia

- **Nota dels bisbes *El amor cuida la vida*, Jornada per la Vida, febrer 2019**
- *Acompañando en la Pérdida* (Alfons Gea)
- *El Nen i la Mort /Acompanyar els infants i els adolescents en la pèrdua d'una persona estimada* (Montse Esquerda i Anna Maria Agustí)
- *La Humanización del Duelo /La Experiencia de Ca n'Eva* (Carme Serret i Josep M, Asensio).